

ARIZONA DAVRANIŞSAL BAŞLANGIÇ PROGRAMI (ADBP):
Başarılı ve disiplinli okul ortamlarında öğrenci merkezli eğitim

[The Arizona Behavioral Initiative (ABI): Learner Centered Education
Targeted at Achieving Disciplined School Environments]

Dr. Angel Jannasch-Pennell, Ph.D. angel@asu.edu

Dr. Samuel A. DiGangi, Ph.D. sam@asu.edu

Karen Pukys, M.Ed. pukys@asu.edu

Arizona State University, College of Education, Information Technology Instruction Support Group

İbrahim H. Diken, M.A., Doctoral Candidate, diken@asu.edu

Arizona State University, College of Education, Early Childhood Special Education,

Abstract: The Arizona Behavioral Initiative (ABI) was developed to address the issue of safe schools, and is a statewide collaborative effort to introduce schools to an ongoing strategic planning process that leads to the development of effective discipline practices in Arizona State in the USA. The primary purpose of the ABI is to establish a comprehensive and focused statewide effort to improve the capacity of educators, administrators and education professionals to address their specific school discipline needs and enable the development of positive teaching and learning environments. The purpose of this paper is to present an overview of the program, examine the multiple technology resources being used to achieve project goals, and discuss the outcomes of various strategies and procedures implemented at participatory schools.

Öz: Arizona Davranışsal Başlangıç Programı (ADBP) daha güvenli okul ortamları sağlamak amacıyla Arizona eyaleti genelinde değişik yüksek öğretim kurumlarının ortak destekleriyle sağlanan bir programdır. Program sürekli bir stratejik planlama süreci gerektirmekte, ve özellikle etkili disiplin uygulamaları ile ilgili olarak programa katılan okullara destekler sağlamaktadır. Programın temel amacı güvenli okul ortamı ile olumlu öğretme ve öğrenme ortamları sağlamada okuldaki eğitim personelinin gereksinim duyduğu alanlarda gerekli bilgileri ve destekleri sağlamaktır. Bu çalışmanın amacı halen uygulanmakta olan ADBP ile ilgili bilgiler sunmak, Programın işleyişini ve etkililiğini tartışmaktır.

Giriş

Öğrencilerin göstermiş olduğu davranış problemlerinin tüm okul ortamı üzerinde özellikle sınıf içinde tüm öğrencilerin sosyal ve akademik başarısı üzerinde olumsuz etkileri olduğu belirtilmektedir. Öğrencilere ait bazı değişkenlerin davranış problemleri ile ilişkili olduğu önemle vurgulanırken, İngilizce'yi yeterli şekilde konuşamayan, çok özür lülüğe sahip olan ve oldukça düşük gelire sahip ailelerden gelen öğrencilerin sayısındaki artış ile eğitim kurumlarındaki problem davranışların ortaya çıkması/artması arasında doğrudan ilişkiler olduğu da ayrıca belirtilmektedir (Nelson, 1999).

Genelde ileri düzeyde problem davranışlara sahip öğrencilerin oranının, okul mevcudunun % 5 ini oluşturduğu iletilirken, okullarda görülen öğrencilere ait davranışsal sorunların % 50'sinin bu % 5'lik grup

tarafından ortaya çıkarıldığı da ayrıca vurgulanmaktadır (Sugai, Sprague, Horner, & Walker, 2000). Eğitim kurumları-okullar, okullarında bulunan ileri düzeyde davranış problemleri gösteren öğrencilerin gereksinimlerini karşılamada zorluklar çekmektedirler. Aynı zamanda, yine aynı okullar, etkili davranış yöntemleri konusunda okul personeline uygun şekilde hizmet içi eğitim vermede de güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.

Tüm okulu ilgilendiren konularla ilgili olarak uygulanan eğitim programlarının öğrenciler üzerindeki akademik ve sosyal kazançlarına bakılarak değerli bilgiler edinilebildiği belirtilirken (Lane, 1999), eğitim personelinin geliştirmeye yönelik etkisiz uygulamaların öğrencilere olumlu öğrenme ortamları sağlamada tutarsızlıklara yol açabildiği iletilmektedir (Nelson, 1996). Bu noktada, Tüm Okulu Kapsayan Olumlu Davranış Kazandırma ve Destekleme (TOKODKD) programlarının gerek tüm okul ortamı ve gerekse öğrenciler üzerinde olumlu yönde değişikliklere yol açtığı ve oldukça başarılı olduğu desteklenmektedir. Bu tür bir program uygulanmadan önce "Güvenilir Okullar Değerlendirme Formu" ([A Safe Schools Evaluation Rubric](#)) Programın geliştirilmesinde, gereksinimleri belirlemek ve programı uygulamada kolaylıklar sağlaması amacıyla uygulanmaktadır (Nelson & Ohlund, 1999). Güvenli bir okul ortamı oluşturma çabaları, okul ve sınıf içinde uygun olmayan davranışları azaltmayı amaçlamaktadır. Okul içindeki çok özel/spesifik gereksinimleri giderme dahi, tüm okul ortamını etkileyecek ortak çalışmayı gerektirmektedir. Bu noktada, öğretmenler ve okuldaki diğer eğitim personeli anahtar roller oynamaktadırlar.

Arizona Davranışsal Başlangıç Programı (ADBP), okulöncesi, ilk ve orta öğretim kurumlarını kapsayan ve okullarda son zamanlarda görülen problem davranışların sayısı ve frekansındaki artışı önleme gereksiniminden kaynaklanarak geliştirilmiştir. Program Arizona Eğitim Bölümü ve Arizona eyaletindeki 3 üniversite ile (Arizona State University, Northern Arizona University, ve University of Arizona) ile eyalet dışı bir üniversitenin (University of Oregon) ortak çalışmaları ile geliştirilmiş ve halen uygulanmaktadır. Program, öğrencilerle ilgili okulların ve okuldaki görevli eğitim personelinin gereksinimlerinin belirlenmesi ile başlayan sürekli bir planlama sürecini kapsamaktadır. Program, okullara ihtiyaç duydukları konular ile ilgili olarak gerekli kaynakları ve uzman kişileri sağlamaktadır. Temel amaç, Arizona okullarında yüksek akademik standartları destekleyen disiplinli öğretim ortamları oluşturmaya yardımcı olmaktır.

Programa katılabilmek ve programdan gerekli desteği alabilmek, Arizona eyaletinde yer alan değişik okul bölgelerindeki (school districts) okulların, okullarındaki problem davranışlarını ve bu problem davranışların okullarındaki eğitimi nasıl etkilediğine dair gereksinimlerini belirtmelerine bağlıdır. Şu anda, Arizona'da 20 okul bölge müdürlüğü Programın aktif katılımcısı durumundadır. Her okulun kendine ait Okul Ekibi (School Team) olarak adlandırılan bir ekibi bulunmakta; bu ekipte öğretmenler, yöneticiler, aileler ve okul psikologları yer almaktadır. Ekip, akademik yıl boyunca sürekli olarak program ile ilgili eğitim seminerlerine aktif olarak katılmaktadır. Eğitim seminerleri gerek yerel yani üniversitede yüz-yüze ve gerekse uzaktan eğitim yöntemleri ile sağlanmaktadır. Verilen eğitim seminerlerinin içeriğini, okulların özel ihtiyaçları da göz önüne alınarak, tüm okulu kapsayan disiplin konuları, veri toplama ve veriyi analiz etme yöntemleri, sistem yönetimi ve işlevsel davranış değerlendirme, ve bireysel davranış değiştirme yöntemleri oluşturmaktadır (Podrazik, 2000). Bu ekipten ayrı olarak, her okulun ayrıca bir program danışmanı bulunmaktadır. Okulun program danışmanı program ile okul arasındaki eşgüdümü sağlama ile görevlendirilmiştir.

TOKODKD programlarını temel alan araştırmaların ışığı altında geliştirilen ADBP, problem davranışların yoğun olarak görüldüğü okullara desteği öncelikli olarak hedef almıştır. ADBP, okullara disiplin gereksinimlerini karşılamak için değerlendirme, planlama, ve uygulama sürecinde doğrudan destek sağlamaktadır. Stratejik planlama süreci, okullara okullarındaki problemlerine yönelik bu

problemleri tanılama ve analiz etmede sistematik yöntemler sağlamaktadır. Bunun yanında çevresel faktörler de önemle göz önüne alınmaktadır. TOKODKD programları, araştırmalar ile desteklenmiş olumlu uygulamaları tanılama, ilgili okula uyarılma ve uygulama ile ilgili olarak okulun varolan yeterliliğini arttırmayı amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşma süreklilik gerektiren bir süreci zorunlu kılmaktadır. TOKODKD programları, okullardaki disiplin ile ilgili okulun genel kararlarına kılavuzluk etmek amacıyla düzenlenmiş değerlendirme yöntemlerini ve olumlu öğrenme ortamını sağlamak amacıyla araştırılmış, geçerlik ve güvenilirliği saptanmış yararlı stratejileri kapsamaktadır. Programın etkililiğini artırmak amacıyla öğretmenlerden, anne-babalardan, yöneticilerden, okul rehber öğretmenlerinden ve okul psikologlarından oluşan Okul Ekibi önemli roller üstlenmektedir.

Okulda şiddetten uzak öğrenme ortamları oluşturmanın, olumlu davranışı destekleme modellerine bağlı olduğu görüşü savunulan bir görüştür (Horner ve Sugai, 2000). Bu nedenle, akademik ve sosyal başarıyı sağlamak için öğrenme ve öğretme ortamlarının sürekli değerlendirilmesine programda öncelik verilmektedir. Bu çabaların amacı, gerek okul içinde tüm öğrencileri ve gerekse sınıf içinde tek bir öğrenciyi kapsayan olumlu öğretim ortamlarını okullara sağlamaktır. Bu amaçla, daha disiplinli ve üretken öğrenme ortamları sağlamak amacıyla stratejik bir planlama süreci ile okullar özel olarak gereksinimlerini tanımlarlar. Güvenli Okullar Değerlendirme Formu bu sürecin amaçlarını gerçekleştirmede kullanılır. Bu ölçek, okulun işlevsel birimlerini, gerek okul ve gerekse sınıf içi etkileşimlere yönelik bir değerlendirmeyi kapsar. Problemler, kapsamı içinde ele alınır, tanımlanır, ve değerlendirilir. Sonra araştırmalara dayalı en iyi uygulamalar belirlenip, uygulanır. Programın etkililiği sürekli değerlendirilerek, program içi gerekli düzenlemeler sağlanır.

Program rehberleri, okulların istekleri doğrultusunda okullara giderek sorunları yerinde görmek amacıyla okul ziyaretlerinde bulunurlar. Ayrıca, davranış eğitimi ve yönetimi konusunda yeteri kadar bilgili ve deneyimli öğretmenler, yöneticiler ve okul rehber veya psikologları da ayrıca buldukları okulların dışındaki okullara ziyaretlerde bulunup, okullara disiplinli uygulama ile ilgili planları geliştirmede yardımcı olurlar. Verilen destekler, sınıfları, öğrencileri, veya çevresel değişkenleri içeren spesifik problem alanlarını değerlendirmeye yönelik gözlemler temel alınarak sağlanır. Ayrıca, okullardaki öğretmenlere ve diğer personele destek, hizmet-içi eğitim kursları ve eğitsel toplantılar aracılığı ile de sağlanır. Bu desteklerin asıl amacı, Programın uygulanması ve veri toplama süreci ile ilgili konularda detaylı bilgiler sağlamaktır. Bu desteklerin yanında ADBP, teknoloji temelli desteklerde sağlamaktadır. Bu destekler; ADBP web sayfası, interaktif TV, uzaktan eğitim dersleri, ve gerek yüz yüze ve gerekse çevrimiçi (online) tartışmaları içeren sürekli teknik yardımları kapsamaktadır. Bu desteklerden belki de en önemlisi olarak, ADBP'nin detaylı web sayfası (<http://abi.ed.asu.edu>) program katılımcılarına gereksinim duydukları alandaki uzmanlarla iletişim kurup destek alma amacına yöneliktir.

Programın Başarısı

Programın uygulaması ve etkililiği ile ilgili olarak katılımcıların görüşlerine başvurularak elde edilen geri-dönütler ilginç sonuçlar göstermektedir. Genel olarak sonuçlara bakıldığında, “ırksal gerilim, öğrencinin okulu terki, problem veya risk altındaki davranışı yönetmede öğretmenin yetersizliği, ve spesifik öğrenci gruplarının saldırgan davranışları” okullarda karşılaşılan yaygın problemler olarak programa katılan okullar tarafından tanımlanmıştır. Katılımcıların çoğu sınıf içi ve okul kapsamında “öğrenciden beklenen davranışları” daha pozitif ve üretken bir okul ortamı yaratmada en önemli etkenler arasında göstermişlerdir. Ayrıca, “okul eğitim programı içerisindeki belirsizlikler ve yetersizlikler”, sınıf içinde öğrenci davranışını etkileyen doğrudan etkenler olarak katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Yine, “tanımlanmamış davranışsal beklentiler” sınıfı disipline etmede bir başka etken grubu olarak vurgulanmıştır. Günümüz teknolojisi ve teknolojinin olumlu öğretim yöntemlerini uygulamak amacıyla kullanımı ile ilgili katılımcıların

görüşlerine bakıldığında, katılımcıların büyük çoğunluğu Programın sağladığı teknolojik olanaklardan destek aldıklarını ve özellikle ADBP nin web sayfasının bu destekte önemli payı olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç

ADBP nin uygulanması ile ilgili olarak şu ana kadar elimize geçen veriler incelendiğinde, Programın sahip olduğu etkili öğretim yöntemleri ile daha güvenli okul ortamı yaratmaya yardımcı olduğu kuşkusuzdur. Programın iki yıllık uygulaması sürecinde öğretmenlerin sınıf içi ve dışı başarıyı artıran tutarlı uygulamalar içerisinde oldukları gözlenmiştir. Öğretmenlere program aracılığıyla sağlanan değişik kaynaklar ile (online ve yüz yüze üniversite düzeyinde dersler, uzman desteği, konferanslar ve hizmet-içi eğitim kursları), öğretmenler öğrencilerin sahip olduğu olumsuz, istenmeyen davranışları önleyici, etkili ve olumlu teknikleri uygulama başarısını göstermişlerdir. Programın başladığı günden bu yana, Programın okullardaki güncel problem davranışları tanımlamada ve bu davranışlar ile baş etmede etkili olduğu, tüm öğrencilere olumlu öğrenme ortamı sağlamaya yardımcı olduğu görülmektedir. Bu ve benzeri programların, eğitim kurumları içerisinde yaygınlaştırılması daha güvenli okul ortamları ve daha olumlu öğretme ve öğrenme ortamları için kaçınılmaz olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Armedariz, F., & Umbreit, J. (1999). Using Active Responding to Reduce Disruptive Behavior in a General Education Classroom. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 3, 152-158.
- Fox, J., Conroy, M., & Heckaman, K. (1998). Research Issues in Functional Assessment of the Challenging Behaviors of Students with Emotional and Behavioral Disorders. *Behavioral Disorders*, 24, 26-33.
- Horner, R. H., & Sugai, G. (2000). School-wide Behavior Support: An Emerging Initiative. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 4, 231-253.
- Lane, K. L., Umbreit, J., & Beebe-Frankenberger, M. E. (1999). Functional Assessment Research on Students with or at Risk for EBD: 1990 to the Present. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 2, 101-111.
- Nelson, R. J. (1999). Developing, Implementing, and Maintaining a School-Wide Positive Behavioral Intervention and Support Program. Center for Children's Services, Lincoln, NE.
- Nelson, R. J. (1999). Preventing and Managing Disruptive Behaviors: Basic Assumptions and Practices. Center for Children's Services, Lincoln, NE.
- Nelson, R. J., & Ohlund, B. (1999). Safe Schools Evaluation Rubric (SSER). Phoenix, Arizona.
- Podrazik, M. (2000). Application for Capacity Building Grants: Creating Disciplined School Environments. Arizona Department of Education, Exceptional Student Services.
- Sugai, G., Sprague, J.R., Horner, R.H., & Walker, H.M. (2000). Preventing School Violence: The Use of office discipline referrals to assess and monitor school-wide discipline interventions. *Journal of Emotional Behavioral Disorders*, 8, 65-128.
- Umbreit, John (1995). Functional Assessment and Intervention in a Regular Classroom Setting for the Disruptive Behavior of a Student with Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Behavioral Disorders*, 20, 267-278.